

İKİNCİ DAİRE

ÜMMÜHAN KAPLAN DAVASI v. TÜRKİYE

(Başvuru no. 24240/07)

KARAR

STRASBOURG

20 Mart 2012

Bu karar AİHS'nin 44 § 2 maddesinde belirtilen koşullar çerçevesinde kesinleşecektir. Şekli düzeltmelere tabi olabilir.

Ümmühan Kaplan v. Türkiye davasında;

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (ikinci daire) aşağıdaki isimlerden oluşmaktadır:

Françoise Tulkens, *Başkan*

Danute Jociene,

Dragoljub Popovic,

Işıl Karakaş,

Guido Raimondi,

Paulo Pinto de Albuquerque,

Helen Keller, *Yargıçlar*

ve Stanley Naismith, *Daire Yazı İşleri Müdürü*

21 Şubat 2012 tarihinde işleme konulan söz konusu başvuru üzerinde görüşüldükten sonra aşağıdaki karar verilmiştir:

USUL

1. Türkiye Cumhuriyeti aleyhine açılan (24240/07 no'lu) davanın nedeni Türk vatandaşı Ümmühan Kaplan'ın (başvurucu) 23 Mayıs 2007 tarihinde İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunması'na ilişkin Sözleşme'nin (Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi-AİHS) 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvurdur.
2. Başvurucu, Ankara Barosu avukatlarından G. Kıratlı tarafından temsil edilmektedir. Türk hükümeti (Hükümet), kendi temsilcisi tarafından temsil edilmektedir.
3. 27 Ağustos 2009 tarihinde, başvuru Hükümetle irtibat kurmuştur. Sözleşme'nin 29 § 1. maddesinin öngördüğü üzere, Daire, başvurunun kabul edilebilirliği ve esas hakkında aynı anda karar verecektir.
4. Aralık 2011 tarihinde, Daire, Sözleşme'nin 46 § 1. maddesi bağlamında, "pilot karar" usulünün uygulanmasının gerektiği kanaatinde olduğu konusunda tarafları bilgilendirme kararı almıştır.
5. Hükümet ve başvuru, söz konusu usulü uygulanmasının uygunluğu hakkında yazılı görüşlerini karşılıklı olarak 3 ve 6 Ocak 2012 tarihlerinde sunmuşlardır.

OLAY VE OLGULAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

6. Başvurucu 1945 doğumlu olup, Antalya'da ikamet etmektedir.
7. 5 Aralık 1970 tarihinde, başvuru babası, Hasan Öztürk, Manavgat Kadastro Mahkemesi (Antalya) önünde kadastro komisyonu tarafından Çenger ve Yaçidibi

köylerinde bulunan parsellerinin, tapu kütüğünde kendi adına tescil edilmesi gerektiğini ileri sürerek, bu parsellerin sınıflandırılması konusunda alınan kararın iptali için dava açmıştır.

8. Ardından, Kadastro Mahkemesi, tanıkları dinleyerek, bilirkişiler atayarak ve ihtilafa konu arazileri inceleyerek bir dizi yargılama işlemi gerçekleştirmiştir. Ayrıca birçok bilirkişi incelemesi yapılmıştır.
9. 31 Temmuz 1990 tarihinde, Kadastro Mahkemesi, söz konusu davayı birbirleriyle ilgili olduğu gerekçesiyle, bir başka dava ile birleştirmiş – 1966/179 numarası altında kayıtlıdır- ve bu numara altında incelemeye devam etmiştir. İhtilafa konu taşınmazlardan bazılarının, başvurunun babasına miras yoluyla intikal ettiğini belirtmiştir.
10. 8 Kasım 1990 tarihinde, 31 Temmuz 1990 tarihinde Kadastro Mahkemesi tarafından alınan karara karşı temyiz yoluna gidilmiştir.
11. 24 Ocak 1992 ve 19 Ekim 1993 tarihli iki davada, Yargıtay, Manavgat Yüksek Mahkemesi önünde, 1965/347 numarası altında kayıtlı olup, başvurunun babası ile kamu hazinesini, tüzel kişi olarak köyü ve Orman İşletme Müdürlüğü'nü karşı karşıya getiren ve halen derdest olan bir başka dava olduğu gerekçesiyle alınan kararı bozmuştur. Yargıtay, bozduğu kararı çeşitli kamu makamlarına tebliğ etmesinin uygun olacağına kanaat getirmiştir.
12. 1 Haziran 1995 tarihinde, başvurunun babası vefat etmiştir.
13. Dava, bilirkişi atayan Kadastro Mahkemesi tarafından incelenmeye devam etmiştir. 15 Eylül 2001 tarihinde, Çenger köyünde bulunan parsellerin incelenmesinin ardından, bunların orman olarak sınıflandırılması sonucuna varılan bilirkişi raporu düzenlenmiştir.
14. 15 Ocak 2007 tarihinde, babasının ölümünü ileri sürerek ve ölüm raporunun dava dosyasına konulmadığını tespit ederek, başvuru, çekişmeli yargı sürecinde babasının yerine taraf olma izni talep etmiştir.
15. 21 Mart 2007 tarihinde, ilgili tarafından sunulan ölüm raporunun ve vekaletnamenin kanuna uygun olduğunu kaydettikten sonra, Kadastro Mahkemesi ilgilinin talebini kabul etmiştir.
16. Ardından, ihtilaf konusu değişik parsellerde keşifler yaparak, duruşma yapılmasını taraflara tebliğ ederek, bilirkişi ataması gerçekleştirerek davanın esasını incelemek amacıyla çeşitli tedbirler almıştır.
17. Taraflardan sağlanan bilgilere göre, dava, başvurunun incelenmesi tarihinde, halen Manavgat Kadastro Mahkemesi önünde derdesttir.

II. İÇ HUKUKTAKİ İLGİLİ HÜKÜMLER

A. Anayasa

18. Anayasa'nın 125 §§ 1 ve 7. maddeleri şunu öngörmektedir:

“İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır. (...)

İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür.”

19. Devletin, kamu düzenini ve güvenliğini sağlama veya kişilerin mülkiyet ve hayatlarını koruma yükümlülüğünü uygulamada başarılı olmaması ve idareye atfedilebilecek haksız bir eylemin varlığının kanıtının bulunmaması gibi durumlarda devreye

giren bu hükümler, devlete nesnel bir sorumluluk yükler. Bu rejim altında, idare, kimliği belirsiz kişiler tarafından işlenen eylemin sonucu olan zararın mağduru olan kimseye zararı ödemekle yükümlü bulunabilir (*İlhan v. Türkiye* [BD], no.22277/93, §42, AİHM 2000-IV; *Paçacı ve diğerleri v. Türkiye*, no.3064/07, 8 Kasım 2011, § 55).

B. İdari Yargılama Usulü Kanunu

20. İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 13. maddesi gereğince, idari bir eylemden doğan zararın mağduru olan herkes, neden olarak gösterilen eylem tarihinden itibaren bir yıl içinde ilgili idareye başvurarak uğradığı zararın tazmini talebinde bulunabilir. Talebin kısmen veya tamamen reddedilmesi durumunda veya talep hakkında altmış gün içinde cevap alınmadığı takdirde, mağdur, yetkili mahkemeler önünde maddi ve manevi tazminat davası açabilir. Bu hükümler, idareye atfedilebilecek haksız bir eylemin varlığına ilişkin kanıtlar olmasa dahi devlete nesnel bir sorumluluk yükleyebilir.

C. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu

21. Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 30. maddesi gereğince, hâkim, yargılamanın makul süre içinde yürütülmesini sağlamakla yükümlüdür.

D. 3420 sayılı Kadastro Kanunu

22. 3420 sayılı Kadastro Kanunu'nun 29. maddesi, taraflardan birinin yokluğunda dahi duruşma yapılabilmesini ifade etmektedir. Bu davalarda, taraflardan hiçbirinin duruşmaları takip etmemesi dosyanın işlemde kaldırılması sonucunu doğurmaz. Aynı kanunun 30. maddesine uygun olarak, hâkim, mümkün olduğunca çok delil toplamalı ve davanın esasıyla ilgili karar almak için bunları incelemelidir. Mirasçı, diğer mirasçıların onayı olmadan dava açabilir ve yalnız başına davaya devam edebilir.

E. Ulusal Yargı Makamlarındaki Tıkanıklığı Gidermek ve Görülmekte Olan Davalarda Yargılama Sürecini Hızlandırmak Amacıyla Yapılan Yasal Düzenlemeler

23. Adli mekanizmaların hızlandırılması adına, 31 Mart 2011 tarihli 6217 sayılı kanunla önceki on dokuz yasa değiştirilmiştir. Örneğin, mirasçılık belgeleri bundan böyle ulusal yargı organları tarafından değil de noterlikler tarafından hazırlanacaktır. Bazı

tahminlere bakılarak, ulusal yargı böylece 445 000 dosyadan kurtulmuştur. Askerlik yükümlüleri tarafından askeri ceza yasasında bulunan bazı hükümlere riayetsizlik suç olmaktan çıkartılmıştır. Bu yasama faaliyetleri toplamda, yaklaşık olarak 1 600 000 dosyayı kapsamaktadır.

24.9 Şubat 2011 tarihli 6217 sayılı kanunla, Yargıtay ve Danıştay'ın oluşumları değiştirilmiştir. Danıştay'ın daire sayısı 13'ten 15'e çıkarılmış ve 51 ek hâkim atanmıştır. Yargıtay'ın yeni oluşumuna gelince, bu yüksek yargı yerinin daire sayısı 32'den 38'e çıkartılmış ve 160 yeni hâkim atanmıştır. Ayrıca, bu iki yüksek yargı yerinin hızlı ve etkili olarak çalışmasının sağlanması için içtüzükleri de değiştirilmiştir.

25.26 Ağustos 2011 tarihli 650 sayılı Kararname ile Adalet Bakanlığı, Uluslar arası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğüne bağlı olarak, İnsan Hakları Daire Başkanlığı kurulmuştur. Bu daire, İnsan Hakları Mahkemesi önünde görülmekte olan davaları aktif olarak takip etmekle görevlendirilmiştir.

26.3 Şubat 2012 tarihli 6273 sayılı yasa ile, çek suçları, ceza olmaktan çıkartılıp, idari yaptırıma dönüştürülmüştür. 2009 yılında, bu türden 430 000 dosyanın – 2010 yılında 366 000 dosya – Ulusal ceza makamları önünde askıda olduğu belirlenmiştir. Şu anda, Yargıtay önünde ilgili suçtan dolayı görülmekte olan 217 000'i aşkın dosya bulunmaktadır.

27.30 Mart 2011 tarihli 6273 sayılı yasa ile, Anayasa Mahkemesi'nin statüsü ve içtüzüğü değiştirilmiştir. Bu metnin 45. Maddesi, Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru hakkını tanımaktadır. Bu yasa, 23 Eylül 2012 tarihinde yürürlüğe girecektir; bu tarihten sonra, başvurunun İnsan Hakları Mahkemesi'ne şikayette bulunması için bu yasa yolunu da tüketmesi gerekecektir.

F. Anayasa Mahkemesi'nin konuya ilişkin kararları

28. Anayasa Mahkemesi içtihatı, Anayasa'nın 90. Maddesi uyarınca, İnsan Hakları Sözleşmesi'nin iç hukukta da uygulanmasına ilişkin prensibi hatırlatmaktadır (12 Mayıs 2011 durdurması (E. 2009/31, K. 2011/77), 17 Haziran 2010 (E. 2008/22, K. 2010/10), 3 Haziran 2010 (E. 2011/77), 17 Haziran 2010 (E. 2008/22, K. 2010/10), 3 Haziran 2010 (E. 2009/69, K. 2010/79), 20 Mayıs 2010 (E. 2009/34, K. 2010/72), 16 Aralık 2010 (E. 2007/37, K. 2010/114), 12 Mart 2009 (E. 2008/106, K. 2009/54) ve 12 Mart 2009 (E. 2007/51, K. 2009/51)). Özellikle Sözleşme'nin 6 § 1. maddesine atıf yaparak, yargılama süresinin makul süre içerisinde gerçekleşmesi gereğini de ifade etmektedir

G. İlgili diğer belgeler

29.14 Kasım 2011 tarihinde, Adalet Bakanı, Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne bir kopyası da Yazı İşleri Müdürü'nde bulunan, bir niyet mektubu göndermiştir. Bu

mektupta, yargılama süresine ilişkin sorunları çözmek için İnsan Hakları Mahkemesi içtihadına uygun bir yasa yolu kurulacağını taahhüt etmiştir.

I. AVRUPA KONSEYİ'NİN METİNLERİ

30. Bakanlar Komitesi'nin Res(2004)3 sayılı ve 12 Mayıs 2004 tarihli yapısal problemlere ilişkin kararlar hakkında kabul etmiş olduğu ilkeler şu şekildedir:

“Avrupa Konseyi Statüsü'nün 15.b maddesi gereğince, Bakanlar Kurulu,

Avrupa Konseyi'nin amacı, üyeler arasında daha sıkı bir birlik gerçekleştirmek ve bu amaca ulaşmanın en önemli yollardan biri, İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin gelişimi ve korunmasını sağlamak olduğu düşünülmektedir;

İnsan Hakları ve Temel Özgürlükler Sözleşmesi, Avrupa da İnsan Hakları'nın Korunması alanında, temel referans noktası olarak kalmalı gereği ve Sözleşme tarafından inşa edilen sistemin uzun süreçte etkinliğinin ve verimliliğinin artırılması için gerekli tedbirler alınması gereğini hatırlatmaktadır.

Sözleşme tarafından inşa edilen kontrol mekanizmasının, ikincil niteliği hatırlatılarak, bunu önceden varsayıp 1. maddesine uygun olarak, Sözleşme tarafından garanti edilen hak ve özgürlükleri her şeyden önce, iç hukuk organları tarafından korunmalı ve ulusal yetkililer tarafından uygulanması gereği ortaya konulmaktadır.

Bu konuda, Sözleşme'nin, Taraf Devletlerin tümünün, bugün iç hukuk düzeninin ayrılmaz bir parçası olduğu için hoşnutluk duymaktadır.

Hatırlatmaktadır ki, Sözleşme'nin 46. maddesi gereğince, Yüksek Sözleşmeciler Tarafından, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (aşağıda “mahkeme” olarak geçen) verdiği kesinleşmiş kararlara uymayı taahhüt ederler. Mahkeme'nin kesinleşen kararı, infazını denetleyecek olan Bakanlar Komitesi'ne gönderilir;

İlgili Hükümete, altında yatan sorunları ve gerekli uygulama tedbirleri alma konusunda yardım etmenin altını çizmektedir;

Mahkeme kararında ihlalin yapısal bir problemden kaynaklı olduğu hususu belirtildiğinde, icranın kolaylaştırılması gereği düşünülmektedir.

7 Kasım 2002 tarihli Bakanlar Komitesi oturumunda, Mahkeme'nin bu sorun hakkındaki gözlemleri dikkate alınarak;

Mahkeme'yi davet etmektedir:

I. İmkanların sağladığı ölçüde, ülkelerdeki yapısal sorunlardan kaynaklanan ve bu haliyle daha sonra birden çok başvuruya neden olacak sözleşme ihlallerine ilişkin olarak hem devlete kararın icrasında yardımcı olmak adına hem de Bakanlar Komitesine bu icrayı denetleme de kolaylık sağlanması adına ihlalin altında yatan temel sorun açıkça belirlenmelidir.

II. Yapısal bir sorunun varlığına ilişkin belirtiler içeren kararlarda hem bu yapısal sorunlar hem de bu sorunların kaynağı hakkında özellikle sadece ilgili Hükümet'e ve Bakanlar Komitesi'ne değil ayrıca Parlamenteler Meclisi ve Avrupa İnsan Hakları komiserine uygun bir şekilde bildirimde bulunulmalıdır.

31. 12 Mayıs 2004 tarihinde Bakanlar Komitesi tarafından kabul edilen iç hukuk yollarının geliştirilmesi hakkındaki Rec (2004)6 tavsiyeler şöyle okunmaktadır:

“Avrupa Konseyi Statüsü 15. Maddesi gereğince, Bakanlar Komitesi,

Avrupa Konseyi'nin amacı, üyeler arasında daha sıkı bir birlik gerçekleştirmektir ve bu amaca ulaşmanın en önemli yollardan biri, İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin korunmasını ve gelişimini sağlamak olduğu düşünülmektedir;

İnsan Haklar ve Temel Özgürlükler Sözleşmesi, Avrupa da İnsan Hakları'nın Korunması alanında, temel referans noktası olarak kalması gereği ve Sözleşme tarafından inşa edilen kontrol sisteminin uzun vade de etkinliğinin atırılması için gerekli tedbirlerin alınması gereğini hatırlatmaktadır.

Sözleşme tarafından inşa edilen kontrol mekanizmasının, ikincil niteliği hatırlatmakla beraber,,bunu önceden varsayıp 1. maddesine uygun olarak, sözleşme tarafından garanti edilen hak ve özgürlüklerin her şeyden önce, iç hukuk tarafından korunmalı ve ulusal yetkililer tarafından uygulanmalıdır.

Bu konuda, Sözleşme'nin, Taraf Devletlerin tümünün, bugün iç hukuk düzeninin ayrılmaz bir parçası olduğu için hoşnutluk duymaktadır.

Sözleşme'nin 13. maddesi uyarınca, Taraf Devletler, Sözleşmede bulunan temel hakların ihlaline ilişkin iddialarda bulunan herkesin, bu iddialarını dile getirebilecekleri ulusal yargı makamları önünde etkili başvuru yollarının varlığını taahhüt ettiğinin altı çizilmektedir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçtihatları gereğince (aşağıda “Mahkeme” olarak geçen) etkili başvuru yollarının sağlanması zorunluluğunun ötesinde, devletler tespit edilen ihlallerin altında yatan problemlere ilişkin genel çareler getirmekle yükümlü oldukları hatırlatılmaktadır.

Hükümetler, İç Hukuk yollarının hem hukuken hem de pratik olarak etkili olmasını sağlamakla yükümlüdürler, ayrıca bu yollar şikayetin hukuka uygun olarak ele alınmasını ve tespit edilen tüm ihlallere ilişkin uygun çözümler bulunmasını sağlamalıdır.

Mahkeme önüne taşınan davaların niteliği ve sayısı üye devletler için hiçbir zaman olmadığı kadar gerekli bir yükümlülük doğurmaktadır. Bu devletler özellikle uzun yargılama kaynaklı ihlallerin önlenmesi adına etkili ve yasal başvuru yolları tesis etmelidirler.

Sözleşmenin ihlali iddialarına karşın inşa edilecek etkili iç hukuk yollarının, mahkeme önüne gelecek dava sayısını azaltarak bir yandan mahkemenin iş yükünü azaltmakla, diğer yandan iç hukuk organları tarafından etraflıca incelenen olayın daha sonra mahkeme önünde incelenmesini kolaylaştıracak olduğu düşünülmektedir.

Özellikle tekrar eden ihlallere ilişkin iç hukuktaki başvuru yollarının geliştirilmesi de aynı zamanda mahkemenin iş yükünün azaltılmasına katkıda bulunacaktır.

Ekte yer alan iyi uygulama örneklerinden yola çıkılarak, üye ülkelere önerilmektedir:

- I. Mahkeme içtihatları ışığında, Sözleşme de bulunan haklarına ilişkin olarak herkesin iddia ettiği ihlali dile getirebileceği etkili iç hukuk yollarının bulunduğu ve bu yolların, şikayetin esası hakkında hukuka uygun olarak verilecek karara kadar gidebileceği ayrıca tespit edilen ihlallere uygun çözümler getirebilecek nitelikte olduğu gözetilmelidir.
- II. Mahkeme'nin yapısal ve genel eksiklikleri belirten kararlarının akabinde, Devletler halihazırda mevcut bulunan iç hukuk yolların etkinliğini tekrar gözden geçirmeli ve aynı soruna ilişkin olayların tekrar mahkeme önüne taşınmasını önlemek için etkili iç hukuk mekanizmaları inşa etmelidir.
- III. Üste yer alan I ve II noktaları çerçevesinde, yargılama süresinin gereğinden fazla uzunluğuna ilişkin şikayetlere özel dikkat gösterilmelidir.

Bu öneriyi uygulamak adına, Üye Devletlere yardım etme amaçlı uygun bir hibe yardımı sağlanacaktır ve gerekli imkanları vermek için Avrupa İnsan Hakları Genel Sekreterini görevlendirilmektedir.

HUKUKÎ DEĞERLENDİRME

I. SÖZLEŞME’NİN 6 § 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

32. Başvurucu, Sözleşme’nin 6 § 1. maddesinde belirtilen “makul süre” ilkesinin, yargılama sürecinde ihlal edildiğini ileri sürmektedir; söz konusu madde şunu öngörmektedir:

“Herkes medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili nizalar (...) konusunda karar verecek olan (...) bir mahkeme tarafından (...) davasının makul bir süre içinde (...) açık olarak görülmesini istemek hakkına sahiptir.”

33. Hükümet bu iddiaya karşı çıkmaktadır.

A. Kabul edilebilirlik hakkında

34. Hükümet, Mahkeme’nin 28 Ocak 1987 tarihinden önceki olayları inceleme konusunda *ratione temporis* yetkisi olmadığını ileri sürmektedir.

35. Başvurucu, davanın bu tarihten sonra ulusal mahkemeler önünde devam ettiğini ileri sürmektedir.

36. Mahkeme, Türkiye’nin bireysel başvuru hakkını tanıdığını ve bunun 28 Ocak 1987 tarihinde yürürlüğe girdiğini hatırlatmaktadır. Sonuç olarak, bu tarihten itibaren Mahkeme’nin, Türkiye ile ilgili olarak, *ratione temporis* yetkisi vardır. (bkz. Paçacı ve diğerleri v. Türkiye, no.3064/07, 8 Kasım 2011, § 61 ve bu davanın içinde atıf yapılan referanslar)

37. Bundan dolayı, bireysel başvuru hakkının Türkiye tarafından 28 Ocak 1987 tarihinde tanınmasından sonraki olaylarla ilgili olması şartıyla, başvurunun iddialarını inceleme konusunda, Mahkeme, *ratione temporis* yetkisi olduğunu açıklamaktadır.

38. Hükümet, Mahkeme’den, davanın süresini 21 Mart 2007 tarihinden itibaren dikkate almasını talep etmektedir; söz konusu bu tarihte, Kadastro Mahkemesi, başvurunun, babasının vefatının ardından, davada taraf olmasını kabul etmiştir. Hükümet, ilgilinin söz konusu davada taraf olabilmek için on iki seneden fazla beklediğini ileri sürerek, onun kötü niyetli olduğunu iddia etmektedir.

39. Başvurucu, Hükümet’in iddialarını kabul etmemektedir. Başvurucu, 3402 sayılı Kadastro Kanunu’nun 29. maddesine dayanarak, Kadastro Mahkemesi’nin önünde derdest olan davayı yürütmekle ve tarafların yokluğunda dahi davanın esasıyla ilgili karar vermekle yükümlü olduğunu belirtmektedir. Başvurucu, dava sırasında taraflardan birinin ölümü durumunda, Kadastro Mahkemesi’nin *de cujus* ’un fürularını davaya katılmaları için çağırması gerektiğini ileri sürmektedir.

40. Mahkeme, Hasan Öztürk'ün kızı olan başvurucunun, mirasçı sıfatıyla davaya katılmaya giriştiğini tespit etmiştir. Bu amaçla yaptığı talebe dayanarak, merhum babası tarafından açılan davayı sürdürmesi için kendisine izin veren Manavgat Kadastro Mahkemesi'ne mirasçılık belgesi ibraz etmiştir. Bunun üzerine, Kadastro Mahkemesi, başvurucunun, Hasan Öztürk'ün mirasçısı olduğunu ve davaya bu sıfatla devam edebileceğini kesin olarak kabul etmiştir (*Özerman ve diğerleri v. Türkiye*, no.3197/05, § 33, 20 Ekim 2009). Bu tespitin ışığında, Mahkeme, ilgilinin kötü niyetli olmasıyla ilgili Hükümet'in iddiası konusunda, fikir yürütmeye gerek olmadığı kanısındadır. Sonuç olarak, bu itiraz reddedilmelidir.
41. Mahkeme, başvurucunun şikayetinin, Sözleşme'nin 35 § 3 a) maddesi anlamında dayanaktan yoksun olmadığını tespit etmiştir. Mahkeme, ayrıca, şikayette başka hiçbir kabul edilemezlik gerekçesi bulunmadığını belirtmektedir. Bu nedenle şikayetin kabul edilebilir olduğu beyan edilmelidir.

B. Davanın esasına dair

1. Göz önünde bulundurulacak süre

42. Göz önünde bulundurulacak süre, 28 Ocak 1987 tarihinde, bireysel başvuru hakkının Türkiye tarafından tanınmasından itibaren başlamıştır. Bununla birlikte, bu tarihten itibaren geçen sürenin makul nitelik taşıyıp taşımadığını araştırmak için, davanın ilgili dönemdeki durumu dikkate alınmalıdır. Göz önünde bulundurulacak süre 20 Mart 2012 tarihinde henüz sona ermemiştir. Söz konusu bu tarihte, dava, iki aşamalı yargıda halihazırda yirmi beş yıl sürmüştür (*Cocchiarella v. İtalya* [BD], no. 64886/01, § 113, AİHM 2006-V).

2. Dava süresinin makul niteliği

43. Hükümet, davanın koşullarına gönderme yaparak, söz konusu davanın olay ve olgular ile hukuk bakımından karışık olduğunu ileri sürmektedir. Birçok bilirkişi incelemesi gerçekleştirildiğini ve tenkit edilen yargılama sürecinin birçok davalıyı, davacıyı ve mirasçıyı karşı karşıya getirdiğini belirtmektedir. Davanın farklı yargılama makamları önünde devam ettiğini ve Manavgat Kadastro Mahkemesi önünde halen derdest olduğunu belirtmektedir.
44. Başvurucu, Hükümet'in argümanlarını kabul etmemektedir. Başvurucu, davanın Manavgat Kadastro Mahkemesi önünde onlarca yıldan beri derdest olduğunu tekrar etmektedir.
45. Mahkeme, bir davanın süresinin makul niteliğinin, davanın koşullarına mahkemenin içtihadı tarafından kabul edilen kriterlere, özellikle davanın karmaşıklığına, başvurucu ile yetkili makamların tutumuna ve ilgililer için ihtilaf konusu davanın içeriğine bakılarak değerlendirildiğini hatırlatmaktadır. (bkz. diğerleri arasında, *Frydlender v. Türkiye* [BD], no.30979/96, § 43, AİHM 2000-VII; *Comingersoll S.A. v. Portekiz* [BD], no.35382/97, § 19, AİHM 2000-IV).

46. Mahkeme, farklı ulusal mahkemeler önündeki davaların süresinin aşırı uzun olmasından ve Sözleşme'nin 6 § 1. maddesi tarafından konulan "makul süre" gereğine karşılık vermemesinden ötürü Türkiye aleyhine yöneltilen çok sayıda başvuru olduğunu tespit ettiğine dikkat çekmiştir (idari dava için, bkz. *Ayık v. Türkiye*, no.10467/02, § 30, 21 Ekim 2008; sivil dava için, bkz. *Ebru ve Tayfun Engin Çolak v. Türkiye*, no.60176/00, § 107, 30 Mayıs 2006; ceza davası için, bkz. *Tendik ve diğerleri v. Türkiye*, no.23188/02, § 36, 22 Aralık 2005; İş Mahkemesi önündeki dava için, bkz. *Hüseyin Ertürk v. Türkiye*, no. 54672/00, §§ 32-33, 22 Eylül 2005; ticari dava için, bkz. *Kadriye Sülün v. Türkiye*, no. 33158/03, § 29, 6 Şubat 2007; Kadastro Mahkemesi önündeki dava için, bkz. *Veli Uysal v. Türkiye*, no.57407/00, § 36, 4 Mart 2008).
47. Bu bağlamda, Mahkeme, Sözleşme'nin 6 § 1. maddesinin, Sözleşmeciler Devletleri, yargısal düzenlerini, davaları makul bir sürede görme yükümü de dahil olmak üzere, kendi mahkemelerinin yükümlülüklerini yerine getirebilecekleri bir şekilde düzenlemekle yükümlü kıldığını hatırlatmaktadır (*Sürmeli v. Almanya* [BD], no. 75529/01, § 129, AİHM 2006-VII ve bu davada atıf yapılan referanslar). Mahkeme, adaletin, etkinliğini ve inandırıcılığını zedeleyebilecek gecikmelerle yerine getirilemeyeceğinin önemini tekrar açıklamıştır (*Bottazzi v. İtalya* [BD], no.34884/97, § 22, AİHM 1999-V).
48. Bu bağlamda ve *Daneshpayeh v. Türkiye* davasında (no.21086/04, §§ 28 ve 38, 16 Temmuz 2009) ortaya çıkartılan eksiklikler göz önüne alındığında, Mahkeme, bu tür ihlallerin uzun yıllardan beri tekrar ettiğini; Türk hukuk sisteminde yapısal ve sistematik bir sorun teşkil ettiğini düşünmektedir. Mahkemeye göre, burada Sözleşme'nin 6 § 1. maddesine aykırı bir uygulama söz konusudur.
49. Bu bakımdan, tarafların sunduğu unsurlar ile bilgiler ışığında ve kaydedilen uygulama bakımından davanın tüm olay ve olgularının incelenmesinin ardından, Mahkeme, Hükümetin mevcut davada, daha önceki davalardan farklı bir sonuca götürebilecek hiçbir kanıt sunmadığını düşünmektedir. Söz konusu davada, Mahkeme, yerleşik içtihadını göz önüne alarak, somut olayda yargılama süresinin aşırı uzun olduğunu ve "makul süre" yükümlülüğünün yerine getirilmediği kanısındadır.
50. Bundan dolayı, Sözleşme'nin 6/1 maddesi ihlal edilmiştir.

I. SÖZLEŞME'NİN 13. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

51. Başvurucu, Türkiye'de, yargılamanın aşırı uzun süresine itiraz edebileceği hiçbir hukuk yolunun bulunmadığından şikayet etmektedir. Başvurucunun ileri sürdüğü Sözleşme'nin 13. maddesinin ilgili bölümü şunu öngörmektedir:

“(...) Sözleşme’de tanınmış olan hak ve özgürlükleri ihlal edilen herkes, ihlal fiili resmi görev yapan kimseler tarafından bu sıfatlarına dayanılarak yapılmış da olsa, ulusal bir makama etkili bir başvuru yapabilme hakkına sahiptir.”

52. Hükümet, Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 141. maddesi uyarınca, başvurunun, yakalama veya yasal tutukluluktan ileri gelen zararın telafisi için tazminat davası açabileceğini ileri sürmektedir.
53. Hükümet, 20 Ocak 1982 tarihli, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu’nun 13. ve Anayasa’nın 125. maddesine dayanarak, başvurunun, yargı süresinden kaynaklanan zararın telafisi için idari yargı mercileri önünde tazminat davası açabileceğini ileri sürmektedir.
54. Başvurucu, Hükümet tarafından itiraz olarak ileri sürülen idari yargı makamları veya Ceza Muhakemesi Kanunu 141. Maddesi uyarınca tazminat talep edebileceğine ilişkin iddiaları reddetmektedir.
55. Mahkeme, 26 Ekim 2000 tarihli *Kudla v. Polonya* kararında ([BD], no.30210/96, § 156, AİHM 2000-VII), 13. maddenin doğru yorumlandığına karar vermiştir; “bu hüküm, Sözleşme’nin 6 § 1. maddesi tarafından kabul edilen yükümlülüğün ihlalini şikayet etmeye ve davanın makul bir süre içinde görülmesine olanak vererek, ulusal bir makam önünde etkili bir başvuru yapabilmeyi sağlamaktadır.” (bkz.,diğer birçok içtihat arasında, *Hartman v. Çek Cumhuriyeti*, no.53341/99, § 81, AİHM 2003-VIII (özetler), *Mifsud v. Fransa* (karar) [BD], no.57220/00, AİHM 2002-VIII) ve anılan *Sürmeli*, §§ 115-116).
56. Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 141. maddesine dayanan tazminat başvurularına ilişkin olarak, Mahkeme, başvurunun uygun olmadığı gerekçesiyle böyle bir itirazı daha önce reddettiğini hatırlatmaktadır (*Medeni Uğur v. Türkiye*, no.49651/06, § 69-72, 24 Ocak 2011). Bu nedenle, somut olayda Hükümet’in itirazının bu kısmını reddetmek de uygun olacaktır.
57. Hükümet tarafından dile getirilen diğer tazminat başvurularına gelince, Mahkeme, ulusal hukuk sisteminin, Sözleşme’nin 6 § 1. maddesinde belirtilen yargılama süresinin uzunluğuna ilişkin, Sözleşme’nin 13. maddesi anlamında etkili bir şikayet mekanizmasının bulunmadığını, daha önce *Daneshpayeh* davasında (anılan, § 37) tespit ettiğini hatırlatmaktadır. Mahkeme, somut olayda bu içtihattan ayrılmak için hiçbir gerekçe bulamamıştır, özellikle bu şekilde Hükümet Türk hukuk sisteminde bu arada böyle bir başvuru yolu açıldığını ileri sürmemektedir. Bu koşullarda, Hükümetin itirazının bu kısmı kabul edilememektedir.
58. Bu nedenle, Mahkeme, *Daneshpayeh* davasında (anılan, §§ 37 ve 38) vardığı sonuçlara atıfta bulunarak, iç hukukta başvurucuya davanın Sözleşme’nin 6 § 1. maddesi anlamında makul bir süre içinde görülmesine imkan tanıyan bir yol olmaması nedeniyle Sözleşme’nin 13. maddesinin ihlal edildiği kanısındadır.

I. SÖZLEŞME’NİN 46. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

59. Sözleşme’nin 46. maddesi şunu öngörmektedir:

“1. Yüksek Sözleşmeci Taraflar, taraf oldukları davalarda Mahkeme'nin kesinleşmiş kararlarına uymayı taahhüt ederler.

2. Mahkeme'nin kesinleşmiş kararı, kararın uygulanmasını denetleyecek olan Bakanlar Komitesi'ne gönderilir.

(...).”

A. Tarafların Argümanları

60. Hükümet, Sözleşme'nin 46. maddesi tarafından öngörülen pilot karar prosedürün uygulanmasının yerinde olduğunu açıklamıştır.

61. Başvurucu, söz konusu prosedürün uygulamasına karşı çıkmamaktadır. Daha önce dile getirdiği iddialarını yineleyerek, Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 30. maddesi gereğince, hakimin, makul bir süre içerisinde yargılamayı bitirmesi gerektiğini belirtmektedir.

B. Mahkeme'nin Takdiri

1. İlgili Genel İlkeler

62. Mahkeme, Sözleşme'nin 46. maddesinin uygulamasına ilişkin olarak daha önceki içtihatlarından çıkan prensiplere atıf yapmaktadır (*Bourdiv v. Rusya (no.2)*, no.33509/04, §§ 125-128, AİHM 2009 (özetler); *Olaru ve diğerleri v. Moldova*, no. 476/07, no.22539/05, no.17911/08 ve no.13136/07, §§ 49-52, 28 Temmuz 2009; *Maria Atanasiu et diğerleri v. Romanya*, no.30767/05 ve no.33800/06, §§ 210-214; 12 Ekim 2010, *Vassilios Athanasiou ve diğerleri v. Yunanistan*, no.50973/08, §§ 39-42, 21 Aralık 2010; *Finger v. Bulgaristan*, no.37346/05, §§113, 10 Mayıs 2011; *Rumpf v. Almanya*, no.46344/06, §§ 59-61, 2 Eylül 2010). Ayrıca, kendi içtüzüğünün, pilot karar prosedürüne ilişkin 61. maddesine de atıf yapmaktadır.

2. Yukarıda belirtilen prensiplerin uygulanması

a) Somut olayda pilot karar prosedürün uygulanması

63. Mahkeme, Sözleşme'nin 6§1 maddesine ilişkin ihlallerin Türkiye'de uzun yıllardır devam ettiğini ve iç hukuk düzeninde yapısal ve sistematik bir problem oluşturduğunu, bu durumun, Sözleşme'nin 6§1 maddesi ile 13. Maddesine aykırılık teşkil ettiğini düşünmektedir (yukarıdaki 50 ve 58. Paragraflar). Mahkeme önünde, buna benzer daha yüzlerce başvuruların askıda olduğunu belirtmektedir. Mahkeme, Türkiye'de bu duruma ilişkin artan başvuru sayısını ve çıkabilecek muhtemel ihlalleri göz önüne alarak (*anılan Maria Atanasiu ve diğerleri v. Romanya*, § 217-218), somut olayda, pilot karar prosedürün uygulanmasına karar vermiştir.

b) Sözleşmeyle uyumsuz bir durumun varoluşu

64. Mahkeme'nin 1128. toplantısında (Kasım-Aralık 2011), Bakanlar Komitesi, Türkiye'ye karşı yürütülen yargılama süresinin uzunluğuna ve bu hususta şikayetin dile getirilebileceği etkin başvuru yollarının yokluğuna ilişkin 233 dosyanın bulunduğunu tespit etmektedir.
65. Mahkeme, bu konuda daha önce vermiş olduğu birçok ihlal kararlarının Sözleşme'nin 6 § 1 maddesi uyarınca değişik yargı makamları önünde başvuru sahiplerinin davalarının "makul sürede" "incelenmediğini ve yine Sözleşme'nin 13. maddesi gereğince, yargılama süresinin gereğinden fazla uzunluğuna ilişkin şikayetleri dile getirebilecek etkili iç hukuk yollarının bulunmadığını ortaya koyduğunu hatırlatmaktadır. (anılan *Daneshpayeh* §§ 29, 38 ve 51).
66. Mahkeme, mevcut davadaki durumun ayrı bir niteliği bulunmadığı, sadece sözleşmeye uygun olmayan bir durum tespitinden ibaret olduğunu düşünmektedir.

c) Genel Önlemler

67. Mahkeme, bu kararların özellikle açıklayıcı nitelikte olduğunu ve genelde, Bakanlar Komitesi'nin kontrolü altında, Sözleşme'nin 46. Maddesi gereğince, yükümlenmiş olduğu sorumluluktan kurtulmak için, kendi iç hukuk düzeninde kullanması gereken araçları seçmekte baş sorumlu olduğunu belirtmektedir. (bkz, diğerlerinin yanı sıra *Xenides-Arestis c. Türkiye*, 46347/99 sayılı § 39, 22 Aralık 2005; *Hasan ve Eylem Zengin c. Türkiye*, 1448/04 sayılı § 84, AIHM 2007-XI; *Öcalan c. Türkiye* [GC], 46221/99 sayılı, § 210, CEDH 2005-IV; *Broniowski c. Polonya* [BD], 31443/96 sayılı, § 192, AIHM 2004-, ve *Maestri c. İtalya* [BD], 39748/98 sayılı, § 47, AIHM 2004-I).
68. Mahkeme, daha önce uzun yargılama sürelerine ilişkin şikayetler hakkında çözüm olması için kurulan iç hukuk yollarının etkinliği ve karakteristik özellikleri hakkında devletlere düşen yükümlülükleri belirleme olanağı bulmuştur. (*Paulino Tomas c. Portugal* (Aralık), 58698/00 sayılı, AIHM 2003-VIII; *Scordino c. İtalya* (1 sayılı) [BD], 36813/97 sayılı, §§ 193-207, AIHM 2006-V, ve *Martins Castro ve Alves Correia de Castro c. Portekiz*, 33729/06 sayılı, § 65, 10 Haziran 2008).
69. Bir başvuru yolunun etkili olarak kabul edilmesi için, daha önce, (yukarıda değinilen) *Kudla ve Mifsud kararının c. Fransa* ([BD] (Aralık), kararlarında belirtildiği gibi 57220/00 sayılı, AIHM 2002-VIII), bu yolun aleyhine başvuru sahiplerinin yargı kararına önceden (yargılama esnasında) etki edebilmesi veya daha önce meydana gelen gecikmeler için başvurularına yeterli bir tazmin elde etme sonucunu doğurmalıdır. (yukarıda değinilen, *Kudla*, § 159, ve *Granata c. Fransa* (2 sayılı), 51434/99, § 36, 15 Temmuz 2003).
70. Tazminat miktarı ve bu şekilde bir başvurunun yargılama süresine ilişkin olarak, Mahkeme, *Daneshpayeh c. Türkiye* (21086/04, §§ 45-49, 16 Temmuz 2009) ve

ayrıca *Cocchiarella c. İtalya* ([BD], 64886/01 sayılı, §§ 93-97, AIHM 2006-V) kararlarına atıf yapmaktadır.

71. Sözleşme tarafından kurulan koruma mekanizmasının etkinliğini artırmaya yönelik tedbirlere gelince, Mahkeme, bu konuda hükümetin dikkatini Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin yapısal problemlerden kaynaklanan sorunlara ilişkin (2004)3 no'lu kararı ile 12 Mayıs 2004 tarihinde kabul edilen iç hukuk yollarının iyileştirilmesi hakkındaki Rec(2004)6 kararına çekmektedir (üstte paragraf 29-30).

72. Mevcut davada belirlenen yapısal sorunlardan kaynaklı problemleri çözmek için kabul edilmesi gereken iç hukuk yollarına ilişkin olarak, Mahkeme, *Scordino c. İtalya* (1 sayılı) ([BD], 36813/97 sayılı §§ 182-189, AIHM 2006-V) davasındaki temel ilkelere atıf yapmaktadır. Yargılama süresinin uzunluğundan kaynaklı etkili tazminat taleplerine ilişkin kabul edilmesi gerekli kriterler bakımında, Mahkeme, *Vassilios Athanasiou ve diğerleri c. Yunanistan* (50973/08, § 55, 21 Aralık 2010) kararına atıf yapıp şu ilkeleri belirtmektedir:

- tazminat davası makul süre içerisinde neticelendirilmelidir.(Scordino v. İtalya (1 sayılı), [BD], adı geçen, §§ 194 ve 200);
- tazminat bedeli ivedi şekilde ödenmelidir. Prensip olarak, bu ödeme tazminata hükmedilen kararın kesinleşmesinden itibaren en geç 6 ay içerisinde yapılmalıdır.(*ibid.*, § 198);
- Sözleşme'nin 6. maddesinde belirtildiği gibi tazminat davasını yöneten usul kuralları, hakkaniyet ilkesine uygun olmalıdır. (*ibid.* § 200);
- Yargılama giderleri başvuru üzerinde ağır yük teşkil edecek derecede olmamalıdır.(*ibid.* §201);
- Tazminatın tutarı, Mahkeme'nin benzer olaylarda hükmettiği tazminat tutarının altında kalmamalıdır. (*ibid.* §§ 202-206 ve 213).

73. Mahkeme, davalı Devleti, yerinden edilmiş şahıslarla (İçyer c. Türkiye (Aralık) no 18888/02, §§85-87, AIHM 2006-I) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin Kuzeyinde bulunan Kıbrıslı Yunanların gayrimenkullerine ilişkin yapısal ve sistematik sorun teşkil eden durumları ortadan kaldırmak için almış olduğu tedbirlere dikkat çekmiştir. (Demopoulos ve diğerleri v. Türkiye (Aralık) [GC], no. 46113/99, 3843/02, 13751/02, 13466/03, 10200/04, 14163/04, 19993/04 ve 21819/04, §§ 127-129, AIHM 2010).

74. Mahkeme, davalı devlet tarafından kabul edilen farklı yasama reformlarını, özellikle 23 Eylül 2012 tarihinde yürürlüğe girecek olan Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru yapma hakkını ve Adalet Bakanı'nın, söz konusu başvurunun konusu olan yapısal sorunu iyileştirmek amacıyla, Mahkeme'nin bu konudaki içtihatına uygun olarak başvuru yolu oluşturma ad hoc yükümlülüğü aldığı 14

Kasım 2011 tarihli yazıyı ilgiyle takip etmektedir (yukarıda geçen 23-27. paragraflar).

75. Yukarıda belirtilen hususlar göz önüne alındığında, davalı devlet, Sözleşme'nin 6 § 1 ve 13. maddeleri anlamında, kararın kesinleştiği tarihten başlamak üzere en geç bir yıl içerisinde, söz konusu anayasal başvurunun (yukarıda geçen 74.paragraf) yürürlüğe girmesi tarihinden önce incelenecek olan mahkeme önündeki derdest başvurularla ilgili olarak – özellikle yargılama süresi benzer tekrarlanan davalarda, dava konusunun mahkeme önüne taşınmaması amacıyla iç hukuk düzeninde uygun ve yeterli bir düzeltme sağlamaya imkan verecek etkili bir hukuk yolu düzenlemelidir.

d) Benzer Davalarda Uygulanacak Usul

76. Mahkeme, 23 Eylül 2012 tarihinden itibaren Anayasa Mahkemesi'ne, yargılama süresi hususunda yapılacak olan bireysel başvuruların etkinliği konusunda, önyargılı davranmaksızın, davalı devletin dikkatini, bu tarihten önce incelenecek olan mahkeme önündeki derdest başvurularla ilgili olarak, aşırı uzun yargılama süreleri ile ilgili olan yapısal soruna çekmek gerektiğini düşünmektedir.

77. Bu bakımdan, Mahkeme henüz bildirilmemiş ve 23 Eylül 2012 tarihinden önce işleme konulan benzer başvuruların incelenmesini, davalı devletin söz konusu yapısal sorunun çözümü için uygun önlemler alınca kadar ertelemeye karar vermiştir. Buna karşılık, davalı hükümete daha önce gönderilen bu tür başvurular için, Mahkeme onların incelenmesini normal usulle yürütebilecektir.

III. SÖZLEŞME'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

78. Sözleşme'nin 41. maddesi şunu öngörmektedir:

“Eğer Mahkeme, bu Sözleşme ve Protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeciler Taraf'ın iç hukuku bu ihlalin sonuçlarını ancak kısmen ortadan kaldırılabiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, zarar gören taraf lehine adil bir tazmin verilmesine hükmeder.”

A. Tazminat

79. Başvurucu maddi tazminat olarak 500 000 Euro, mağdur olduğunu ileri sürerek manevi tazminat olarak 100 000 Euro talep etmiştir.

80. Hükümet, bu taleplere itiraz etmiştir.

81. Mahkeme, tespit edilen ihlalle, talep edilen maddi tazminat arasında herhangi bir nedensellik bağı bulmamıştır. Sonuç olarak, söz konusu talebin reddedilmesine karar vermiştir. Buna karşılık, Mahkeme, başvuranın manevi zarara uğradığı kanısındadır. AİHM, hakkaniyete uygun olarak, bu başlık altında başvurana 15 600 Euro ödenmesine karar vermiştir.

B. Masraf ve giderler

82. Başvurucu, posta ve çeviri masraflarının ödenmesi için 2 000 Euro talep etmektedir. Başvurucu, bu talebine destekleyici olarak kanıtlayıcı belgeler göstermemiştir. Ankara Barosu'nun baremine başvurarak, mahkeme önünde yaptığı masraf ve harcamalar için 5 000 Euro talep etmiştir. Başvurucu, bu masraf ve giderler konusunda hiçbir kanıtlayıcı belge sunmamıştır ama Mahkeme tarafından verilen tazminat miktarının %15'ini avukatına geri vereceğini belirtmiştir.

83. Hükümet, bu taleplere itiraz etmiştir.

84. Mahkeme'nin yerleşmiş içtihadına göre, başvurucu, masraf ve giderleri ancak bunların gerçekliği, gerekliliği ve faizlerinin makul niteliğinin sağladığı ölçüde tahsis edebilir. Dava koşulları ve başvurucu tarafından masraf ve giderler konusunda yapılan talebi destekleyen kanıt belgeleri olmaması göz önüne alınarak, Mahkeme, bu bakımdan başvurucun taleplerini reddetmiştir.

C. Gecikme Faizi

85. Mahkeme, gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın uygun olduğu sonucuna varmaktadır.

BU GEREKÇELERLE, AİHM, OY BİRLİĞİ İLE,

1. Başvurunun kabul edilebilir olduğuna *karar vermiştir*;
2. Sözleşme'nin 6 § 1. maddesinin ihlal edildiğine;
3. Sözleşme'nin 13. maddesinin ihlal edildiğine;
4. a) Sözleşme'nin 44 § 2. maddesine uygun olarak; davalı devletin başvurucuya kararın kesinleştiği tarihten başlamak üzere üç ay içerisinde, her türlü vergi masrafları ile birlikte, ödeme tarihinde geçerli olan döviz kuru üzerinden Türk lirasına çevrilmek üzere 15 600 Euro (on beş bin altı yüz euro) tazminat ödemesine;
- b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren, ödemenin yapıldığı tarihe kadar, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz uygulanmasına *karar vermiştir*.
5. Mahkeme önünde derdest olan ve bireysel başvuru hakkının Anayasa Mahkemesi önünde yürürlüğe gireceği 23 Eylül 2012 tarihinden önce işleme konulacak olan başvurular hakkında, davalı devlet, Mahkeme'nin içtihadında ifade edilen Sözleşme'nin ilkelerine uygun olarak, diğerlerinin yanı sıra, İdari, Sivil, Ceza, İş, Ticaret ve Kadastro Mahkemeleri önünde devam eden davaların -Sözleşme'nin 6 § 1. maddesi anlamında-, makul süreyi aşması durumunda yeterli ve uygun tazmin sunan

etkili bir iç hukuk yolunu Sözleşme'nin 44 § 2. maddesi gereğince, kararın kesinleştiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde uygulamak zorunda kalacağına;

6. Normal yargılama usulü yoluyla daha önce bildirilen bu tür başvuruların incelenmesinin yürütülmesi yetkisini saklı tutarak, kararın kesinleştiği tarihten itibaren bir yıllık bir süre için henüz bildirilmemiş ve 23 Eylül 2012 tarihinden evvel işleme konacak olan –aynı genel sorundan kaynaklanan- tüm başvuruların incelenmesinin ertelenmesine *karar vermiştir*.
7. Başvuranın adil tazmine ilişkin diğer taleplerini *reddetmiştir*.

Sözleşme'nin 77 §§ 2. ve 3. maddeleri uyarınca, karar Fransızca dilinde tanzim edilmiş; 20 Mart 2012 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

Stanley Naismith
Yazı İşleri Müdürü

Françoise Tulkens
Başkan